

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö VN/10384/2019

Valtionavustustoiminnan sanasto; sisäministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa koskien valtionavustustoiminnan kehittämisen ja digitalisointi -hankkeessa valmisteltua luonnosta valtionavustustoiminnan sanastoksi. Lausuntonaan sisäministeriö toteaa seuraavaa.

Yleisiä kommentteja

Valtionapuviranomaiset myöntävät vuosittain merkittävän määrän valtionavustuksia erilaisten valtionavustushakujen kautta yhteiskunnan eri toimijoille. Avustusprosesseja on tähän saakka kehitetty pääasiassa valtionapuviranomaisten omissa prosesseissa, jolloin eri viranomaisten keskinäinen tieto toistensa avustusmuodoista voi jäädä hajanaiseksi ja avustusprosessit sekä käytetty sanasto eri myöntäjien välillä keskenään erilaiseksi.

Sisäministeriö pitää valtioavustustoiminnan sanastotyötä tärkeänä, koska se yhtenäistää toimintaan liittyviä käytäntöjä laajemminkin eri hallinnonalojen ja valtionavustustoimijoiden kesken. Yhdenmukaisen sanaston myötä valtionavustustoiminnan läpinäkyvyys, avoimuus sekä prosessien yhdenmukaisuus tehostuu. Käsitteiden yhdenmukaistuminen auttaa sekä avustusten myöntäjä- että hakijatahoja puhumaan avustusprosessista samoilla käsitteillä. Sisäministeriön kansainvälisessä yksikössä toimivat sisäasioiden rahastojen vastuuviranomaisen edustajat ovat osallistuneet valtionavustustoiminnan sanaston valmistelutyöpajoihin.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että sanastoa ja laajemminkin valtionavustusprosessia yhtenäistetään huomioiden eri toimijoiden erityispiirteet. Sanaston valmisteluprosessissa näin on toimituttakin. Sisäasioiden rahastot ovat ainoat EU-rahastot, jotka ovat tässä vaiheessa mukana valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointihankkeessa. Sisäasioiden rahastojen osalta haasteena sanastotyössä on osin ollut EU-rahoituksen luonne monivuotisiin ohjelmiin perustuvana, tietyn muotoista toimeenpanoa ja seurantaan niin ohjelma- kuin hanketasollakin vaativana toimintana, joka eroaa osin kansallisia avustuksia myöntävien

Lausunto

SM2017770

05.06.2020

00.02.04

SMDno-2020-955

valtionapuviranomaisten toiminnasta. Lisäksi sanaston näkökulmasta haasteena on ollut yhteensovittaa EU-asetuksissa käytettäviä termejä ja valtionavustustoiminnan termejä. Sisäministeriön näkemyksen mukaan tässä on kuitenkin onnistuttu sanaston ensimmäisen osan osalta hyvin. Perusmenettelyt eri valtionapuviranomaisilla ovat osoittautuneet lopulta melko samanlaisiksi riippumatta siitä onko kyse EU-avustuksista vai kansallisista valtionavustuksista.

Niin ikään sisäministeriö nostaa esille Palosuojelurahastoon liittyvät erityispiirteet. Palosuojelurahaston toimintaa ohjaa valtionavustuslain lisäksi palosuojelurahastolaki, jossa säädetään mm. rahaston myöntämistä avustuksista, avustusten määrästä sekä rahaston hallinnosta. Sisäministeriö pitää tärkeänä myös sitä, että sanastotyössä tulevat näkyviin valtion talousarvion ulkopuolisten rahastojen rooli sekä erityispiirteet valtionavustusprosessissa.

Sisäministeriön näkemys on, että lausuttavana oleva sanaston ensimmäinen osa on yleisesti ottaen hyvin toimiva ja käsitteet ovat linjassa sisäasioiden rahastojen menettelyjen kanssa. Sisäministeriö nostaa harkittavaksi, että jatkotyöstössä sanastoa olisi hyvä vielä täydentää esimerkiksi päätösprosessiin liittyvillä käsitteillä (mm. kokonaiskustannukset, hyväksyttävät kustannukset, ei-hyväksyttävät kustannukset, tulorahoitus, menot). Sisäministeriö esittää, että sanaston jatkokehitystä tehdään yhteistyössä siten, että kaikilla avustuksen myöntäjätahoilla on mahdollisuus edelleen antaa palautetta sanastorakenteeseen.

Työskentelyn toivotaan johtavan eri hallinnaloille sopivan käsiterakenteen käyttöönottoon ja valmista sanastoa toivotaan hyödynnettävän laajasti valtionavustustoiminnassa. Tämä helpottaa avustuksen hakijoita tulkitsemaan yhteisiä käsitteitä sekä myös löytämään itselle sopivimmat hakukanavat entistä helpommin. Tarkoituksenmukaista myös on, että valmista sanastoa hyödynnetään laajasti valtionavustusten yhteisen avustustenhakujärjestelmän valmistelutyössä.

Käsitteen numero	Kommentti
s. 14 ja s. 19 kaavio	<p>1 valtionavustus</p> <p>harkinnanvarainen julkinen tuki, joka myönnetään valtion talousarvioon otetusta määrärahasta tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varoista muille kuin valtion viranomaisille*</p> <p>*Selitys kaavion alle: Valtion ulkopuolisesta rahastosta voidaan harkinnanvaraisesti myöntää avustusta myös valtion viranomaisille Ks. sivu 24 (huomautus: ensimmäinen kappale)</p>
1	<p>Sisäasioiden rahastojen (EU-rahastoja) varat ovat valtion talousarvioon kuuluvia, kehyksen ulkopuolisia määrärahoja. Rahastoista voidaan EU-säädösten ja kansallisen erityislain (laki sisäasioiden rahastoista) nojalla myöntää avustusta myös valtion viranomaisille. Sanaston valmistelun yhteydessä todettiin, että tässä tilanteessa kyseessä ei ole valtionavustus vaan yhteisrahoitteisen toiminnan</p>

	<p>rahoitus.</p> <p>Esitämme, että termin määritelmän ensimmäiseen huomautukseen lisättäisiin vielä seuraava tarkennus:</p> <p>EU-rahoitusta voidaan myöntää yhteisrahoitteisen toiminnan rahoituksena valtion virastoille ja laitoksille. Tällöin kyse ei ole valtionavustuksesta. Rahoitukseen voidaan kuitenkin soveltaa valtionavustuslakia, jos ao. säädöksessä näin säädetään.</p>
7	<p>Yksityishenkilön valtionavustus</p> <p>Määritelmässä on stipendistä vain vähän tekstiä. Palosuojelurahastossa voidaan myöntää erityisavustuksena apurahoja sekä stipendejä, molemmissa on eri käyttötarkoitus.</p> <p>Apurahoja voidaan myöntää hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen, kuten tutkimus- tai kirjoitustyöhön ja opintomatkaan. Apuraha voidaan myöntää vielä toteuttamattomaan hankkeeseen ja sen suuruus perustuu hyväksyttäviin kokonaiskustannuksiin. Apurahan suuruus määräytyy työn laajuuden sekä kiinteän kuukausikorvauksen perusteella (2 200 euroa / kk).</p> <p>Stipendi voidaan myöntää jälkikäteen kannustuspalkintona jo toteutettuun hankkeeseen. Stipendin suuruudesta päättää rahaston hallitus. Stipendi voidaan myöntää tunnustuspalkintona perustutkintoon sisältyvästä valmiista työstä vain oppilaitoksen tai muun yhteisön hakemuksesta.</p>
12	<p>Käsitteen osalta harkittavaksi tulisiko sitä täsmentää toimijan osalta niin, että kyseessä on valtionapuviranomaisen toiminta.</p>
14	<p>Käsitteen osalta harkittavaksi tulisiko sitä täsmentää toimijan osalta niin, että kyseessä on valtionapuviranomaisen toiminta.</p>
24	<p>Koskee myös kohtaa 73.</p> <p>Virke: Valtionapuviranomainen voi lisäksi vaatia valtionavustuksen saajalta selvitystä tietystä asiasta, kuten ilmiannossa tai tarkastuskäynnillä ilmenneestä ongelmasta.</p> <p>Virke tuntuu irralliselta verrattuna kohdan aiempaan tekstiin, varsinkin viittaus tarkastuskäynteihin, jota ei yllä mainita aiemmin. Olisiko ylemmässä tekstissä esimerkinomaisesti hyvä kuvata eri valtionavustuksen käytön valvonnan muotoja, joissa myös paikan päällä tehtävä tarkastuskäynti mainitaan?</p> <p>Esimerkiksi:</p> <p>Valtionavustuksen käytön valvontaa tehdään pääsääntöisesti valtionavusteisen toiminnan raportoinnin tulosten perusteella. Käytön valvontaa tehdään myös paikan päällä. Esimerkiksi Palosuojelurahasto tekee tarkastuskäyntejä myöntämiinsä avustuskohteisiin osana avustuskäytännön valvontaprosessia. Valvontaan voi myös sisältyä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia valtionavustuksen käytön tarkastuksia. Valtionapuviranomainen voi lisäksi vaatia valtionavustuksen saajalta</p>

	selvitystä tietyistä asiasta, kuten ilmiannossa tai tarkastuskäynnillä ilmenneestä ongelmasta.
25	Määritelmässä kohtaa "...valtionavustuksen saajan tai muun valtionavustuksen hyväksytyin käyttötarkoituksen toteuttajan taloutta, hallintoa tai toimintaa." voisi tarkentaa erityisavustusten näkökulmasta. Siinä viitataan nyt yleisesti saajan tai toteuttajan talouden, hallinnon tai toiminnan tarkastamiseen, mutta erityisavustuksen osalta tarkastus kohdistuu myönnetyn avustuksen käyttötarkoituksen mukaisuuden ja valtionavustuskelpoisuuden tarkastamiseen hankkeen näkökulmasta ei yleisesti toteuttajan talouteen, hallintoon tai toimintaan.
26	Käsitteen määritelmään voisi sisällyttää vielä selkeämmin viittauksen hakemuksen valtionavustuskelpoisuuden edellytysten arviointiin. Kohdassa viitataan jo myös sille hierarkiassa alisteiseen vaikuttavuuden arviointiin, joka on omana kokonaisuutenaan kohdassa 27. Lisäksi käsite 27 vaikuttavuuden arviointi kattaa osittain avustuskelpoisuuden edellytysten arvioimisen. Näitä käsitteitä voisi mahdollisesti vielä jaotella ja hierarkisoida selkeämmin.
33	Valtionavustuksen saaja siirtää valtionavustusta edelleen siirron saajalle sen mukaan, mitä siirrosta on kirjattu valtionavustuspäätökseen Tarkemmin asian kytkeytymisestä Valtionavustuslain 7 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan valtionavustuksen saajan tulee tehdä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa, mikäli valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Määritellään sopimus sanastossa. Lisätään ylläolevaan: Valtionavustuksen saaja tekee siirron saajan kanssa yksityisoikeudellisen sopimuksen valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista. Sopimus kursivoituna linkkinä Vert. Valtionavustussopimus 70.
37	Valtionavustusasian ratkaisija, määritelmä: "henkilö, joka ratkaisee vireille tulleen valtionavustusasian". Tarvetta tarkennukselle. Palosuojelurahastossa yksittäinen henkilö ei ratkaise asiaa tai tee siitä päätöstä. Sisäasiainministeriön asetuksessa Palosuojelurahaston työjärjestyksestä (947/2010, muutettu 759/2019) todetaan 4 §:ssä, että Palosuojelurahaston hallitus ratkaisee asiat esittelystä. Sisäministeriön asetuksessa Palosuojelurahaston työjärjestyksestä (947/2010, muutettu 759/2019) todetaan 5 §:ssä, että palosuojelurahaston hallituksen päätöksestä tehdyn

	<p>toimituskirjan allekirjoittaa hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja asian esittelijä.</p> <p>Vrt. sanaston kohta 47 (hallintopäätös), jonka määrittelyssä sanotaan: "viranomaisen tai muun toimivaltaisen toimijan hallintoasiassa tekemä ratkaisu, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus".</p>
44	<p>valtionavustusasia, joka koskee sitä, päättääkö valtionapuviranomainen periä jo maksetun valtionavustuksen takaisin</p> <p>Korjausesitys: valtionavustusasia, joka koskee sitä, päättääkö valtionapuviranomainen periä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin</p>
48	<p>Kysymys alla</p> <p>Päätöstä voitaisiin kutsua vain yleisesti hallintopäätökseksi. Hallinnon sisäisistä muista hallintopäätöksistä voitaisiin erotuksena sen sijaan käyttää esimerkiksi nimitystä muu hallintopäätös / sisäinen hallintopäätös. Ks vaikutukset kohta 49 määritelmä, sekä kohta 57.</p>
X	<p>Uusi käsitelmä – päätöksentekoon liittyvät käsitteet</p> <p>Sanastoon esitetään lisättäväksi myönteiseen valtionavustuspäätökseen liittyvät keskeiset käsitteet sekä määritelmät: esim. kokonaiskustannukset, hyväksyttävät kustannukset, ei-hyväksyttävät kustannukset, tulorahoitus, menot, avustusprosentti.</p> <p>Viittaus kohtaan 50.</p> <p>Tämä yhtenäistää käsitteitä ja helpottaa avustuksen hakijoita sekä viranomaisia tulkitsemaan avustusprosessiin liittyviä käsitelmäitä sekä valtionavustuslakia yhdenmukaisella tavoin. Päätösprosessiin liittyvät käsitteet ovat valtionavustusprosessissa keskeisiä ja ne luovat edellytyksiä yhteisen ymmärryksen rakentamiselle valtionavustustoiminnan tärkeistä käsitteistä. Päätösprosessista voi mahdollisesti tehdä myös oman käsitejärjestelmäkaavion.</p>
55	<p>Valtionavustusasian raukeamisesta ei aina anneta päätöstä.</p> <p>Palosuojelurahaston hallitus kokoontuu kuusi kertaa vuodessa. Mikäli esimerkiksi valtionavustuksen jättäjä peruu valtionavustushakemuksensa, ei asiasta yleensä tehdä erillistä raukeamispäätöstä. Avustuksen hakijan raukeamisilmoitus sekä siihen annettu sihteeristön vastaus kirjataan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja asian käsittely päätetään tällä tavoin. Raukeamispäätös saatetaan kuitenkin tehdä, mikäli avustuksen hakija ilmoittaa hakemuksen raukeamisesta vasta, kun päätösvalmistelut on jo tehty.</p>
62	<p>Valtionavustuksen hakutiedote; valtionavustuksen hakuilmoitus; valtionavustuksen hakukuulutus</p> <p>Palosuojelurahastossa termistä käytetään nimeä hakukirje → Lisätään hakukirje</p>

Lausunto

SM2017770

05.06.2020

00.02.04

SMDno-2020-955

	määritelmien joukkoon
65	valtionavustuksen maksatushakemus Palosuojelurahastossa termistä käytetään nimeä tilitys.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Erikoissuunnittelija

Aino Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 05.06.2020 klo 17:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Ministeri Ohisalo
Valtiosihteeri Parviainen
Ministerin erityisavustajat
SM/PEO
SM/KVY